

ouerige in alle oude tyden, doen de particuliere
 Prouincien daer af, als, Vlanderen, Hollandt,
 ende Zeelandt, ende andere landen hen toeghe-
 daen, waren gheregiert ende gheposseedeert van
 particuliere Heeren, ende niet vereenighet te
 samen, ghelyckse in coyte Jaren hebben ghe-
 weest door diuersche houwelycken, ende ten
 laetsten door concurrentien van menighe ende
 sonderlinghe Tytelen hebben alsoo ghebrocht
 geweest, te wesen onder het gouernement van
 haren Heeren welcke succedeerde tot het Ver-
 toochdom van Bourgondien, waer door hebbē
 daer gheweest in voorszeden tyden menige son-
 derlycke aliancien ende confederatien, niet al-
 leenlycken tusschen de Coningen van Enghe-
 landt onse voorszaderen, ende de Heeren vande
 voorszeyde landen van Vlanderen, Hollandt,
 Zeelandt, ende hare adherenten: Maer insghe-
 lyck tusschen de ware natuerlycke onderdanen
 van beyde landen, als de Prelaten, Edelman-
 nen, Buergheren, ende andere ghemeynten der
 groote steden, ende zee steden van elcken lande
 tsamen door sonderlicke obligatien, ende sti-
 pulatien onder hare seegelen deen totten ande-
 ren, om de onderhoudinge, beyde der handel-
 inghe ende intercours van Coopliden, ende ins-
 ghelyck van sonderlicke gemeyne vriedtschap
 onderhouden te wesen, tusschen het volck ende

Confedera-
 tien beyde
 tuschen de
 Coninghen
 van Enghe-
 landt ende
 de Heeren
 der Neder-
 landen, ende
 insghelicx
 vande subie-
 cten van bey-
 de de landen.

Het volck
 van beyde
 landen, ver-
 bonden door
 speciale ob-
 ligatien on-
 verandelyck
 tot ghemee-
 ne faueur
 ende vried-
 schap.

ATTEST

Before me, the undersigned authority, on this day personally appeared

and acknowledged to me that he executed the foregoing instrument as his free act and deed.

Given under my hand and seal of office at the County of _____ State of _____ this _____ day of _____ 19____.

Notary Public in and for the State of _____

Witness my hand and seal of office at the County of _____ State of _____ this _____ day of _____ 19____.

Notary Public in and for the State of _____

V
de
C

C

4

EEN
VERCLARINGHE
der oorsaken beweghende de
Coninghinne van Enghelandt,
hulpe te gheuen tot bescherminghe
des benauden ende verdrueten
volckes der Nederlanden.

Ghedruckt tot Londen by Christoffel Barker
Drucker der Coninghinlicker Maiesteits
van Enghelandt. 1585.

3

VERCLARINGHE

der oorsaken beweghende de

Coninghinne van Enghelandt,

hulpe te gheuen tot bescherminghe

des benauden ende verdueten

volckes der Nederlanden.

Ist dat de Coningen ende op-
perste Princen, schuldich synde
hare schuldigē plicht, alleenne-
lycken, tot den Almachtighen
Godt den Coninck aller Conin-

Opperste
Coninghen
ende Prin-
cen moeten
alleennelie-
ken reken-
schap ghe-
ue van hare
Actie oft da-
den tot den
Almachi-
ghen Godt,
Coninck der
Coninghen.

ghen, syn in dat respect niet schuldich reken-
schap oft redene te gheuen harer actien oft da-
den tot eenige andere dan tot Godt haren eeni-
ghen oppersten Heere: Ende dat onder de al-
deroudste, ende Christelycke Monarchen, den
seluen Heere Godt ons heeft beuolen den op-
perste regimēt deser onses Coninckrycks van
Enghelands ende andere onser Dominien,
welcke wy gantschelyck houden banden selu-
ghen Almachtighen Heere, ende so verhaluen
schuldich syn rekenschap te gheue allecnlyckē
tot syn Godlycke Maiesteit: Nochtans syn wy
niet tegenstaende dese onse prerogatiue nu ter
tyt in sonderheyt beweeght, om verscheiden
redenen wille, hier achter cortelycken verhaelt,

A 2

te ver-

te verclaren niet alleenlyckē tot onse eygenen
 natuerlycken beminde onderdanighen, maer
 insghelyck tot alle andere onse ghebueren, in-
 sonderheyt tot sulcke Princen ende staten als
 syn onse bondtghenooten, oft die daer hebben
 om hare onderdanen, oorsake van handelinghe,
 met onse landen ende volcken, wat onse mey-
 ninghe is nu ter tyt, ende op wat recht ende re-
 delycken gronde, wy werden betweecht hulpe
 te gheuen, tot onsen nabueren dat natuerlyck
 volck der Nederlanden, wesende door langhe
 cryghen ende persecutie der vreemde Natiën
 aldaer, iammerlycken benaut ende in present
 dangier ghebrocht te wesen in eewighe dienst-
 baerheyt.

Natuerlicke
 oorsaken van
 de oude ghe-
 continueerde
 trafficke tus-
 schen het
 volck van
 Enghelandt,
 ende die van
 de Neder-
 landen.

Ten eersten is te verstaen (welckes moghe-
 lycken is niet claerlyckē bekend tot een groot
 ghetal van personen) dat daer is gheweest, tot
 allen tyden: Ja door de natuerlycke ghelegent-
 heyt van dese Nederlanden, ende onsen Co-
 ninckrycke van Enghelandt, een directelycke
 oppositie, des een totten anderen, ende wt oor-
 sake vande ghereede cruycinghe der Zee, ende
 menichte van breede ende gherieflycke Hauen
 deen teghen dander ouer aen beyde zyden, een
 gheduerige trafficke ende handelinghe tusschen
 het volck van Enghelandt, ende dat natuerlyck
 volck van dese Nederlanden, ende soo langhe-
 duerighe

ouerige in alle oude tyden, doen de particuliere
 Prouincien daeraf, als, Vlanderen, Hollandt,
 ende Zeelandt, ende andere landen hen toeghe-
 daen, waren gheregiert ende gheposseedeert van
 particuliere Heeren, ende niet vereenighet te
 samen, ghelyckse in coxte Jaren hebben ghe-
 weest door diuersche houwelycken, ende ten
 laetsten door concurrentien van menighe ende
 sonderlinghe Tytelen hebben alsoo ghebrocht
 geweest, te wesen onder het gouernement van
 haren Heeren welcke succedeerde tot het Ver-
 toochdom van Bourgondien, waer door hebbē
 daer gheweest in voorszeden tyden menige son-
 derlycke aliancien ende confederatien, niet al-
 leenlycken tusschen de Coningen van Enghe-
 landt onse voorszaderen, ende de Heeren vande
 voorszeyde landen van Vlanderen, Hollandt,
 Zeelandt, ende hare adherenten: Daer insghe-
 lyck tusschen de ware natuerlycke onderdanen
 van beyde landen, als de Prelaten, Edelman-
 nen, Buergheren, ende andere ghemeynen der
 groote steden, ende zee steden van elcken lande
 slamen door sonderlicke obligatien, ende si-
 pulatien onder hare seegelen deen totten ande-
 ren, om de onderhoudinge, beyde der handel-
 inghe ende intercourrs van Coopliden, ende ins-
 ghelyck van sonderlicke gemeyne vriedtschap
 onderhouden te wesen, tusschen het volck ende

Confedera-
 tien beyde
 tuschen de
 Coninghen
 van Enghe-
 landt ende
 de Heeren
 der Neder-
 landen, ende
 insghelick
 vande subie-
 cten van bey-
 de de landen.

Het volck
 van beyde
 landen, ver-
 bonden door
 speciale ob-
 ligatien on-
 verandelyck
 tot ghemee-
 ne faueur
 ende vried-
 schap.

inwoonders van beyde partijen, also wel Gheestelycke, als tyttelyckē: ende seer expresse p^{ro}u^{is}ie in sulcke handel begrepen om de gemeyne gunsten, affectien, ende alle andere v^{ri}endelycke officien ghebruyckt te wesen, ende onderhoudē door het volck vande eene Natie tot de andere. Door welcke ghemeyne verbonden daer heeft gecontinueert een eewige eenicheyt des volcks herten tsamen, ende so door middel van gheduerighe intercoursen, van tyden tot tyden, de seluighe gemeyne liefde, heeft onghebroken gehouden ende gheexerceert geweest, ghelyck het geweest is door het werck der natueren, ende en was noyt ten wtersten ghebroken, noch oock vooz eenigen langhen tyt nagelaten, hoewel de Coninghen, ende de Heeren van dien landen sommighe tyden (doch seer seldom) hebben geweest in differentie door sinistren middelen van sommige ander Princen harer Nabueren, benydende de voozspoet deser twee landtschappen.

Ende tot onderhoudinghe ende ghetuygnisse van dese natuerlicke eenicheyden des volckes van desen Coninckricke ende landen in eewighe vriendschap, daer syn in wesen sonderlicke autentieke Tractaten ende vooz de langduringhe tefamen handelinge, intercours ende strachte vriendschap van oude tyden: als

Tractaten
extant oft in
wesen van
oude tyden,
tuschen de

vooz

door exempel, sommighe seer solemnelicken
 geaccordeert ten tyden van Coninck Hen-
 drick de seste onsen grootvader, ende Philippus
 den tweeden Hertoghe van Burgondien, ende
 den teghenname der Graeffschap van Vlanderen
 door de vrouwe Margarite syn grootmoeder,
 welckes is bouen hondert en veertich Jaeren
 gepasseert, ende het selue also vernieut door
 den Edelen Hertoghe Carolus syn soone, va-
 der van den Coninck van Spagnien Groot
 moeder ende ghetrauwte man tot vrouwe Mar-
 garite suster van onsen groot grootvader Co-
 ninck Edward den vierden: Ende daer na,
 vernieuwelicken meenichmael vernieuwet door
 onsen alder Edelsten, ende wysesten Grootva-
 der Coninck Hendrick den seuensten, ende den
 hertshertoghe Philippus grootvader van
 den Coninck van Spagnien nu synde: Ende
 in corte tyden, meenichmael vernieuwet tus-
 chen onsen vader van Edelder ghedachtenisse
 Coninck Hendrick den achtsten, ende Carolus
 den vyfde Keyser van Duytschlandt, vader ins-
 ghelick van den teghenwoordighen Coninck
 van Spagnien.

Coninghen
 van Enghe-
 landt, ende
 de Hertoghe
 van Burgen-
 dien, om de
 ghemeene
 handel tus-
 chen hare
 landen.

In alle welcke Tractaten, ende confedera-
 tien van vriendschap, ende ghemeen tsamen
 handel, het was also tot allen tyden specialic-
 ken begrepen in wtghedruchte woorden, door
 con-

Conuentie
oft cōtract-
ten om de
subiectē van
beyde syden
te thonen
ghemeene
faueur deen
totten ande-
ren.

Spagniardē
end vremde
cortelyck
gheappoin-
teert gouer-
neurs te syn
inde Neder-
landen om te
schenden de
vryheyden
der landen.

conuentien, oft tsamen comminghen, accorden
ende conclusien, dat het natuerlick volck ende
onderdanen van yder syde, souden toonen ghe-
meen faueur ende schuldigheplicht deen tot-
ten anderē, ende souden behoudelicken, vzielic-
ken, ende sekerlickē tsamen handelen in
elcken van haren landen, ende so heeft dat ghe-
meen ende natuerlickē concours, oft tsamen
loop ende tsamen handel, sonder eenighe in-
terruptie oft tuschenbreekinghe ghecontinue-
ert gheweest der ghelicke menighe tyden, ver-
re bouen exempel van eenighe andere landen in
Christēheyt, ter eeren ende sterckte der Princē,
ende tot het sonderlicke weldaet, ende rickma-
kinghe vā haer en volcke, tot in corte iaren dat
den Coninck van Spagnie, gaende wt syn ne-
derlanden in Spagnien, is gheweest (ghelick-
men dencken mach) gheraden door synen
Spaenschen raedt, Spagniardē te appoin-
teeren, wtlanders ende vzeemden, van vzeemde
bloedt, mannen meer gheexerciseert in crych,
dan in vzedtsame gouernemēt, ende sommighe
van hen, wt nemelicken gheneghen tot bloedt,
ghelicket ghebleken heeft door hare actien oft
daeden) te wesen de opperste gouerneurs van
alle synen voorszeyde Nederlanden, teghen de
oude wetten ende costumen daeraf. Hebbende
groote meenichte van Edelen, vroomen, ende
ghe-

ghetrouwe personen natuerlicken ghebooren, ende sulcke als den Keyser Carolus, ende den Coninck selue, hebben tot haerder groo-
ter eeren ghebruyckt in haren dienste, bequaem
synde ghebruyckt te hebben gheweest in het re-
giment van die landen. Maer de Spagniarden
synde gantschelicken vreemdt, hebbende gheen
natuelicke aensien in haren gouernemente, tot
de onderhoudinghe van die landen ende volc-
ken, in haere oude ende natuerlicke maniere
van vriedelicke leuinghe, ghelick den alder E-
delsten ende wyssten Keyser Carolus dede,
Ja, ghelick syn soene Coninck Philips selue
hadde, dewyle hy bleef in die landen, ende ghe-
bruyckte den raet der Staeten, ende natuerlic-
ken des landts, niet violeerende de oude vrie-
heyden der landen. Maer contrarietwyse, de
Spagniarden synde verheuen tot absolute go-
uernement, door eerg hiericheyt, ende om partie-
culiere ghewin hebben gheweldichlicken ghe-
broken de oude wetten ende vriheyden der
gantsche landen, ende op een tyrannische ma-
niere hebben se gebannen, gbedoodet, ende ghe-
destrueert, sonder orden van recht binnen den
tyt van wepnighe maenden, meenighe vande
alder outsten ende principaleste personen des
natuerlicken Edeldoms, welcke waren alder-
werdichste des gouernements. Ende hoedat in

De destru-
ctie oft ver-
deruinghe
van den E-
deldom, en-
de het volck
der Neder-
landen door
het Spa-
nische go-
uernement,

De claghe-
lycke vio-
lente doot
des Grauens
van Egmöd,
de glorie van
die landen.

Der rycke
steden ende
stercken
met hare
ryckdom,

het beghinsel van deser wrede veruolghinghe
de pretentie daer van was de onderhoudinghe
der Roomsehe Religie, nochtans sy Spaer-
den niet af te setten seer veel Catholicken ende
kerckelicke persoonen van hare bysheden ende
priuilegien: Ende vande boornemsten die ge-
executeert waren vanden Edeldom, geenen en
wasser int gantsche landt, meer gheneghen tot
dat Religie dan den Edelen ende vroomen graue
van Eggemont was, de eenighe glorie van dat
landt, de welcke noch om syn singuliere victo-
rien inden dienst des Coninx van Spagnien,
kan vergheten werden inde waerachtighe Hi-
storien, noch ooc om de wreedtheyt gebuyscht
om syn verderuinghe, maer moet wesen ewic-
lyck beclaecht inde herten des natuerlycken
volcks van dat landt. Ende voorder, om te bren-
ghen dese geheele landen onder de Spaensche
dienstbaerheyt, dese weladtsche Gouverneuren,
hebben door langhe inwendighe cryghen, met
menichte van Spagniardten, ende met sommi-
ghe oft weynighe Italianen, ende Hoochduyt-
schen, ghemaect den meesten deel vande voor-
seyde landen (welcke met hare ryckdommen
door gemeyn exestimatie, waren weerd den Key-
ser Carolus, ghelyckelyck met syn Indien) in
een maniere desolaet, ende hebben also dat cla-
chelyc is verdozen door den sweerde, honger-
noodt,

noodt, ende andere wreede manierē van doot: gheposse-
deert door
de Spagn-
iarden.
eenen grooten deel des natuerlycken volcks,
ende nu de rycke steden, ende stercke plaetsen
synde berooft van hare natuerlycke Inwoon-
ders, werden ghehouden principalycken met
forse door de Spagniardē.

Ende welcke claghelicke ellendigheyden,
ende schricklicheyden van dese alderrickste lan-
den ende volcken, werden van alle hare nabue-
ren op desen dach, Ja, van sulcke als in voorle-
den tyden hebben gheweest in gheduerighen
twist met hen, door natuerlike compassie
seer grootelicx beclaecht, welckes is gheblekē
in sonderheyt dese teghenwoordighē Jaere, doen
den Coninck vā Franckrycke pretēdeerde hen
te ontfanghen onder syn protectie oft bescher-
minghe, hadde niet gheweest (ghelick de staten
des lands, ende hare ghedeputeerden verant-
woordt waeren) dat seekere ontydelicke ende
onuermachte comploten des huys van Guyse,
opghestelt ende onderhouden door ghelt wt
Spaengnien, verstoort dē goedē ende generale
pais van Franckrycke, ende daer door den
Coninck bedwonghen hem t'ontslaen, van de
resolutie die hy ghemaect hadde, niet alleene-
lickē te helpen dat verdrukke volck des Ne-
derlands teghen de Spagniardē, maer ins-
ghelick hen aenghenomen te hebben als syn ey-
ghen

Den Fran-
schen Co-
ninck ghe-
holpen te
hebben, en-
de ontfan-
ghen onder
syn subie-
ctien, het
verdructe
volck der
Nederlandē.

De Conin-
ghinne van
Enghelandt
continuēert
vriendeliken
te advisee-
ren den Co-
ninck van
Spagnien om
rechter te

ghen ondersaten. Maer in rechte waerheyt,
hoe dat sy waren beclaeght, ende op een ma-
niere vooz eenen tyt vertroestet ende in hoope
ghehouden in Franckeryck, door den Coninck
van Franckericke, welcke insghelick heeft mee-
nich tyden ons ghesoliciteert als Coninghine
van Enghelandt, beyde door boden ende schrif-
ten soz ghuldich te wesen ouer hare deffentie:
Nochtans in respect datse waren andersins,
stercker gheknopt in oude vriendescap tot desen
Coninckrycke dan tot eenighe andere landt,
wy syn verseekert datse niet konden wesen
meer beclaeght van ymanden vooz desen lan-
ghen tyt, met meerdere oorsake ende generale
smaericheyt, dan van onse subiecten van desen
Coninckricke van Enghlandt, wesende hare
alder oudste bondtghenooten, ende familiere
ghebueren, ende dat in sulcker maniere, als dat
desen Coninckrycke van Enghlandt, ende die
landen, hebben gheweest van ouerlanghen ty-
den, door ghemeen sprake, vergheleken ende
ghetermt, ghelyck man ende wyf. Ende om
dese oorsake ende meer andere, hebben wy door
meenighe vriendelicke boodscappen end' Am-
bassaden, door meenighe brieuen ende schriften,
tot den voozseyden Coninck van Spagnien
onsen broeder end' gheallieerden, verclaert onse
medelyden, ouer so quade ende wreeden ghe-
bruyck

bruyck van syn natuerlicke ende ghetrouwe volcke, door sekere synder Martiaelsche oft cryghsche gouerneurs, ende andere synder cryghsmannen, alle vremden van desen lande.

houden, de
tyrannie van
syn gouer-
neuren.

Ende boorder, ghelyck een goede lieue suster tot hem, ende een natuerlicke ghebuerinne tot syn nederlanden ende volcken, wy hebben dickwils ende meenichmael wederomme hem seer vriendelick ghewaerschuwet, dat so hy niet anders (door syn wysheit ende Princelike ootmoedicheit) en wederstondt de tyrannie synder gouerneuren, ende de wreetheyt synder cryghsknechten, wy vreesden dat het volck van syn landen, souden gheforceert werden (om de behoudinge hares leuens, ende om de continuatie van hare natuerlicke landen, in haren eersten staet van harer vyheyden te houden te soecken de protectie van eenighe andere wtlandtsche Heeren, oft veel eer te gheuen hen seluen gantschelick onder de souerennitey van eenighe machtighen Prince, ghelick door de oude rechten van hare landen ende door speciale priuilegien ghegunt door sommighe van hare Heeren, ende Hertoghen van hare landen tot het volck, sy pretenderen, ende affirmieren, dat in sulcke saken van generale ongerechtigheyt, ende om sulcke geweldighe breekinghe van hare priuilegien, sy syn by van

Der Conin-
ghinne van
Enghelandts
middelen,
ghebruyckt
om te houdē
de staeten
van de Ne-
derlanden
hen niet te
begheuen in
subiectie on-
der eenighe
anderen
vremde
Prince.

haren schuldighen plicht; ende in vryheyt ver-
kieſinghe te makē van eenighe anderē Prince,
om haren Prince ende hooft te welen. De
proeve waeraf, door exempelen voorszede, mach
ghesien ende ghelesen werden, in de oude Histo-
rien van diuersche veranderinghe van de Hee-
ren ende vrouwen van de landen van Brabant,
Vlaanderen, Holland, ende Zeeland, ende andere
landen met hen vereenighet, door de Staten
ende volcken van de landē. Ende dat door som-
mighe sulcke alteracien oft veranderinghen
ghelyck de Historien ghetuighen, Philipus den
Hertoghe van Bourgondien, quam tot synen
titelē, van de welcke, des Conincks van Spag-
niens intrest is ghecommen: Maer de breeder
verclaringhe daeruan, laten wy tot het aensien
der monumenten, ende boecken van ghedach-
tenisse der landen. Ende nu, tot den proposte,
om hen te houden, van hen te begheuen hen sel-
uen na' eenighe sulcke maniere, onder de soue-
reiniteyt van eenighe andere vreemde Princen,
sekere iaeren gheleden, op een ernstighe re-
queste van sonderlike van de grootste persoo-
nen van state in dien landen, ende alderghehoor-
saemste subiecten tot den Coninck, sulcke als
waeren den Hertoghe van Arschot, ende den
Marquis D'Hauere, noch leuende, ende van
sulcke anderen, als hadden de principaelste offi-
cien

den in die landen, t'entpyden van den Keyser
 Carolus, wy accordeerden tot haren importu-
 raten ende ghedurighe requesten hen gelt te
 leenen, alleennelicken te continueeren als syn
 subiecten, ende hen seluen te onderhouden in
 hare rechte deffentie teghen het ghewelt, ende
 wreetheit der Spagniarden hare verdruickers,
 daer door oock hen houdende van hen te beghe-
 uen onder de subiectie van eenighe andere
 Princen, ende te gaen van den voorszeyden Co-
 ninck van Spagnien: ende duerende den tyt
 van die onse hulpe tot hen ghegeuen, ende sy
 blyuende in hare ghehoorsaemheyt des Co-
 nincks van Spagnien, wy gauen byelicken te
 kennen onse actien tot den seluen Coninck ge-
 duerichlick ende continueerden wy onse vrien-
 delicke aduisen tot hem, om hem te beweghe, te
 gebieden syn gouerneuren ende crighs volck,
 niet te ghebruycken sulcke insolente wreethey-
 den teghen syn volck, welcke mochten hen
 maken te desespereren van syn faueur, ende
 soecken eenighen anderen Heere.

Ende in deser maniere van persuasien, ende
 actien, wy continueerden menighe iaeren, niet
 alleennelicken wt compassie vanden ellendi-
 ghen staet der landen, maer wt een natuerlicke
 dispositie, om te hebben de oude conditien van
 de vriendschap ende handel voor onsen Co-
 ninckricke,

ninckricke, ende volcken te continueeren met
 de staten ende het volck des voorszeyden her-
 toghdom van Burgondien, ende syn aenhan-
 gbers, ende namelicken met onsen nabueren
 de landen van Vlaenderen, Holland, ende Zee-
 land. Want wy oppenbaerlick saghen dat so
 de Spaensche natie, soude maken een conque-
 ste van dese landē, ghelick daer was, ende noch
 is apparentelicken voorszghenomen, ende plan-
 ten hem seluen albaer ghelick sy ghedaen heb-
 ben in Napels ende andere landen, Daer toe
 doende de laetste exempele, van dat gheweldi-
 ghe viandtsche voornemen van een Spaensche
 macht, ghesonden synde binnen dese weynighe
 Jaren, door den Coninck van Spaengnien
 ende den Paus in onsen Coninckricke van Ir-
 landt, met een voornemen claerlick beleden
 van de Capiteinen al daer geuanghen, dat dat
 ghetal was daer voorszghesonden om aldaer ee-
 nighe sterckte op te makē met intentie, van an-
 dere grooter fortsen een conqueste na te volghē
 daer mede. Wy saghen wederomme claerlyc-
 ken, in wat dangier wy ons seluē, seggē wy on-
 se landen ende volcken mochtē cortelicken we-
 sen, so wy in bequaemen tyt, niet spoedelicken
 andersins toe en saghen het seluen vooz te com-
 men ende verhinderen. Ende noch niet teghen-
 Gaende onse voorszeydē meenichfuldighe reque-
 sten

De enter-
 prinse der
 Spagniardē
 in Irland,
 ghesonden
 vanden Co-
 ninck van
 Spagnien
 ende den
 Paus.

ken ende aduertissementen ghegheuen tot den Coninck van Spagnien oppenbaerlicken om syn eyghen weluaert ende eere, wy voden hem, door synen Spaenschen raedt, so onghewillich in eenigher maniere toe te voegen tot onsen vrendelicken raedt, dat syn gouerneuren ende Capiteinen in syn Nederlanden vermeerderden hare wreethyden teghen syne eyghen benauwede ghemeente, ende syn Officieren in Spaengnien betoonden daeghelick grooter iniurien tot den onsen die daer quamen om traflicke. Ja, die van synen raedt in Spangnien, wilden niet toe laten onse eyppesse bodē met onse vrieuen te commen tot des Conincks hare meesters presentie: een sake seer vremdt, ende teghen de wetten van allen natien.

Ende de oorsake van dese onse schrijvinghe ende sendinghe tot den Coninck, procedeerde wt oorsake welcke was weerdich den Coninck bekendt te syne, ende niet onbequaem nu insghelick verclaert te syne tot der werelt, om te toonen, beyde onse goede dispositie tot den Coninck, in hem bekent te maken onse swaericheden, ende te laten weten hoe qualick wy gbehandelt hebbē gheweest door syn ministers, ghelick eens deels mach ghesien worden door het ghene dat hier volghet. Al ysset dat wy niet konden hebben dese menighe Jaren gheleden,
C. I. eenighe

De weygheringhe der Coninghinne messagieren, ende huere brieuen tot den Coninck van Spagnien.

Derechte oorsaken vande wech sendinghe van Bernardin de Mendoza wt Enghelandt.

eenighe van onse dienaren, welcke wy gheson-
 den hebben tot verscheyden tyden als onse Am-
 bassadeuren tottē Coninck onsen goeden bro-
 der ghelick het betaemde, gheleden werden al-
 daer te continueeren sonder meenighe iniurien
 ende onwerdicheyden getoont te syne tot haer
 eyghen persoonen door de grootsten van synen
 raedt, so datse bedwonghen waren hare plaetsen
 te verlaten, en sommighe wt ghebreuen, ende
 op een maniere wt het landt ghebannen, son-
 der eenighe oorsake vā hen ghegheuen, oft ons
 te kennen te gheuen: Ende noch, wy denckende
 te continueeren seer goede vrientschap met
 den Coninck, ghelick syn goede suster, hebben
 van ouerlanghe tyden, ende meenighe Jaeren,
 gunstich onderhout ghegheuen, tot alle die daer
 quamen als synen Ambassadeuren tot ons, wt-
 ghenomen alleennelicken, op claerlycke dan-
 gereuse practyken, voorgehouden door twee
 van hen om onsen staet te verstooren, waer af
 den een was Girard Despes, een seer berwer-
 de persoone van gheeste, ende gantschelicken
 oneruaren ende onbequaem te handelen in
 Princelicke saken, die in vrientschap syn, ghe-
 lick in syn wederkeeren in Spaengnien, by
 al daer so gheacht wierd: Den anderen, ende
 de laetste was Bernardin de Mendoza, eenē de
 welcke was van ons aenghenomen, ende ghe-
 trackteert

trackteert met groote faueur eenē langen tyt,
ghelick openbaerlicken wierd ghesien in onse
hoff, het welcke hy selue niet en soude kon-
nen loochenen, maer nochtans sint weynighe
Jaren (wy weten niet door wiens directie oft
bestellinghe) wy hebben hem gheuonden te we-
sen, een secreten grooten fauoureerder van se-
ker onse quade ghedisponeerde ende seditieuse
subiecten, niet alleennelicken tot sulcke als be-
spien in onsen rycke, maer insghelick tot sulcke
die den seluen lieden, wesende oppenbaerlic-
ken ghecondemneert als oppenbaere Rebellen
ende verradren, met welcken door syn brie-
uen, bootschappen ende secrete raedslaghen, hy
ten laetsten socht lissen hoemen met een macht
van mānen eensdeels connē soude wt Spag-
nien, eensdeels wt de Nederlanden, waer af hy
hen grooten troost gaf in des Conincks name,
dat een inneminghe oft ouerualinghe mochte
ghedaen werden in onsen Rycke, in gheschifte
stellende, de maniere hoe het selue soude ghedaē
werdē, met wat ghetal van mannē ende schepē,
ende aen welcke kantē, haeuēē ende platsen vā
onsen Rycke by speciael naeme, ende hoe dat de
persoonē soudē wesen van gheen eleene achting-
he in onsen Rycke die fauoriseeren soudē dese
inuallinghe, ende nemen de partie vande inual-
lers, met menighe andere circumstantiē, vercla-
rende

rende synen vollen opghesetten boornemen
ende aerbeydt ghenomen, te verstoozen ons,
ende onsen Rycke seer dangereuselicken, ghe-
lick alderclarest bewesen is gheweest, ende be-
leden door sulcke als waren in die conspiratie
met hem, waeraf de sommighe syn gheuloo-
den, ende nu frequenteeren in syn gheselschap
in Tranckrycke, ende sommighe wierden ghe-
hanghē, de welcke beleden ten laetste in schrifte
den gantschen handel hier in ghehouden door
den voorszeyden Ambassadeur, ghelick claerlick
ouer weynich tūt gheopēbaert was der werelt
door de examinatie vā Franciscus Throgmor-
tons een vande Principale verraders. Ende
doen wy openlicken vonden desen Ambassa-
deur so sozghelick een instrument, oft veel eer
een hooft tot een rebellicheyt ende inualinghe,
ende dat hy binnen een Jaer oft meer tsamen
hy noyt en brochte tot ons eenighen brief van-
den Coninck synen meester, niet teghē staende
onse meenighesfuldige requesten hem ghedaen,
dat hy soude willen door eenighen brief vanden
Coninck tot ons, laten sien, dat het was des
Conincks wille, dat hy handelen soude met ons
in sijn Heesters name, in bisondere dinghen
dien hy ons voorszelde als syn Ambassadeur,
welcke wy oordeelden contrarie te wesen des
Conincks syns meesters wille, wy eyndelinge
merckende

merckende hem belast te syne met dese sorghe-
 licke practiken, ende gauen hem te kennen hoe,
 ende door wien, met veel andere circumstantien
 wy dat wisten, ende daeromme veroorzaekten
 hem in seer vriendelicke maniere, te vreden te
 syne binnen eenen sekeren redelicken tyt, te
 scheyden wt onsen Rycke, te lieuer om synder
 sekerheyt, als eenen die in rechter waerheyt
 ter doot ghehaetet was van onsen volcke: waer
 voor wy accordeerden hem een fauorabel ghe-
 leydt, beyde totter Zee, ende ouer de Zee: Ende
 daerop sonden wy terstondt een van onse die-
 naeren in Spagnien met onse vrieuen totten
 Coninck, allecnnelicken om hem te certifice-
 ren van desen accident, ende te maken de gant-
 sche sake voor hem bekent: Ende desen was den
 bode voorszeyden welcken mochte niet ghe-
 docht werden, onse boodtschap, oft onse vrie-
 uen den Coninck selue te leueren,

Bernardin
 Mendoza
 fauorabelick
 ghelieciert
 te scheyden
 wt den Co-
 ninckrycke.

Ende bouen dese onweerdicheden, het is al-
 derclaerst, hoe syn Ministers hebben meenich-
 mael beyde hier voorszeyts, ende nu laestelyc, ge-
 practiseert hier in Enghelandt door middel van
 sommighe rebellen, te hebben te passe gebracht
 sekere inneminghe van desen Rycke, met hare
 fortsen wt Spagnien, ende wt de Nederlan-
 den, seer harde recompensien (moghen wy seg-
 ghen) voor soo vele onser goede diensten.

Hierop verhoepē wy, gheen redelycke persoo-
 nen en kunnen ons blameeren, so wy boozghe-
 nomen hebben, te veranderen desen onsen booz-
 gaenden loop, ende sochfuldiger toe te sien tot
 de sekerheyt van ons seluen, ende van onsen
 volcke: ende bindende onse eyghen dangieren
 in waerheyt seer groot ende peryckeleur, wy
 hebben gheweest te meer beweecht aentemen,
 ende te spoedigheen eenige goede remedie, want
 bouen dien, dat veel andere aduertissementen
 ons ghegheuen syn beyde thys, ende wydt en
 breedt, in behoorlycken tyt te wederstaen desen
 dangier, wy hebben geuondē de generale dispo-
 sitie van alle onse ghetrouwen volcke, seer ge-
 reedt in deser sake, ende ernstighen in ons aen
 te bieden beyde int Parlement ende andersins,
 haren dienst met lyf ende bloedt, ende hare hul-
 pe met landt ende goet, te wederstaen ende booz-
 te comen desen teghenwoordigen ghemeynen
 dangier tot onsen Rycke, ende hen seluen, eui-
 dentelycken ghesien ende gebreest door de ver-
 derutnghe ende wtroeinge van dese oude natie
 deser Nederlanden, ende door de plantinge der
 Spaensche natie, ende crychsvolck, vyandē tot
 onse landen, aldaer soo na ons. Ende beneuens
 dese occasien ende consideratien, wy brochten
 insghelycks tot onser gedachtenisse, onse booz-
 leden fortunatysche booztganc, door Godes son-
 derlyc

derlyc faueur, in het beginsel vā onsen Rycke,
 in het remedieren van der ghelycke ongheluck, Der Conin-
ghinne van
Enghelands
procedeerin-
ghe, ou de
verlossinghe
van Scotland
vt de dienst
baerheyt
waerinne het
huys van
Guyse meen-
det te brin-
ghen.
 welcke was voorgenomē tegen ons in Schot-
 landt door sekere Francoyssen, die als doen wa-
 ren wighemaecke alleenlycken door het huys
 van Guyse, onder het colour vā het houwelyck
 haerder Richte de Schotsche Coninghinne,
 met den Dolphin vā Franckrycke, op sulcker
 maniere ghelyck de wtspuyten van het voorsz.
 huys hebben recht nu cortelinghe gesocht te co-
 men tot der ghelycke onordentlycke macht in
 Franckrycke: Een sake van eenighe conse-
 quentie voor ons selues te considereren. Hoe-
 wel wy hoepen dat den Coninck onsen goeden
 broeder, toedragende oprechte vriendschap tot
 ons, ghelyck wy toedraghen dierghelycke tot
 hem, sal modereeren dese gapende grootheyt
 van dat huys, dat noch hy selue, noch de Prin-
 cen van syn bloede meer gheregiert werden,
 noch wy (meynende te continueren perfecte
 vriendschap met dē Coninck ende syn bloede)
 sullen syn door het voorsz. huys van Guyse ende
 hare factien ongherustet oft verstoort in onse
 landen. Daer nu om weder te keeren tot desen
 dierghelycke exempelen voorsz. in Schotlandt.
 Doen de Francoyssen op sulcker wyse (gelyck
 de Spagniarden hebben nu ouer langhen tyt
 voorgenomen inde Nederlanden) sochten by
 fortse

fortse het volck aldaer te hebbē condergebrocht,
 ende hen ghebrocht in een dienstbaerheyt onder
 de Croone van Franckrycke, ende also door de
 eerg hierighe begeerten van dat voorsz. huys van
 Guyse te hebben geprocedeert tot eenen crych
 door den wech vā Schotlādt, om de conquiste
 van onse Croone, voor hare Richte de Schot-
 sche Coninghinne (een sake seer openbaer tot
 der gemeyne kēnisse der werelt:) Het behaech-
 de den Almachtighen Godt, ghelyck het blyft
 in gaeder ghedachtenisse, tot onser eere ende
 troost, te veruorderē onse intentie, ende eerlyc-
 ke ende rechte daden doē ter tyt in sulcke sorte,
 als dat door onse hulpe als doen tot de Schot-
 sche natie, wesende seer verduyt met de Fran-
 cossen, ende alghelyckelyck verspekende onse
 hulpe, wy procureerden aen dat Rycke. (Hoe-
 wel tot onse groote cost) een volle verlossinghe
 vande macht der vrenden, ende dangier der
 dienstbaerheyt, ende restaureerden de vrede in
 het gantsche landt, welcke hadde daer geduert
 meenighe iaren, wtghenomen dat sommighe
 tyden, door partialicheden van sommighe des
 Edeldoms, ghelyck het ghebruycklycken is ge-
 weest in dat landt, inde minoziteyt des ionghen
 Conincks, daer reesen sommighe inwendighe
 heroerten, welcke woorden meesten deel wy
 hebben in faueur vanden Coninc ende syn Go-
 uerneurent

uerneuren ghebnyckt middelen om te stillen,
 soo dat op desen dach, sulcke is de ruste in
 Schotlandt, als dat den Coninck onsen lieuen
 broeder ende cosyn, by name Jacob den sesten,
 een Prince van groote hoepe om meenigerley
 goede Princelycke respecten, daer regiert in
 eere ende liefde syns volcks, ende in seer goet
 ende volcommen vriendschap met ons, ende
 onse landt. Ende so onse daden doen ter tyt
 quaemen tot so goeden veruolch door de goe-
 dicheyt Godes, als dat beyde onsen eyghen Co-
 ningrycke, ende die van Scotland, syn oyt sint
 dier tyt ghebleuen in beter vriendschap, ende
 brede, dan men can indachtich wesen dese me-
 nighe hondert Jaeren te booren, ende nochtans
 is hier door niet ghedaen door ons, noch eeni-
 ghe rechte oorlake ghegheuen, oft de Fransche
 Coninghen die sins ghesuccedeert hebben,
 welcke hebben gheweest drie in ghetal, ende al-
 le broederen, hebben ghemaect en besloten di-
 uersche handels om goede brede met ons te
 houden, welcke teghenwoordelicken continu-
 eert in sterckheyt aen beyde syden, niet teghen-
 staende onse boorseyde daden aenghenomē om
 de verdrypinghe der voorschreuen. Fransche
 fortsen, wt Scotland, daer so ouerghebrocht
 door de eenighe beleydinghe des huys van
 Guyse.

Het Rycke
 van Scot-
 land ghere-
 restaureert
 tot de oude
 vryheyden,
 ende is so
 gheposse-
 deert door
 den teghen-
 woordighen
 Coninck,
 door de ee-
 nighe mid-
 del der Co-
 ninghinne
 van Enghe-
 landt.

De conclusie
der oorfa-
ken der sen-
dinghe van
sekere com-
pagnien van
Enghelische
crychs-
knechten, tot
de deffentie
des gheo-
pressieerde
volck der
Nederlandē,
ende te we-
derstaen de
aenslaghen
tegen desen
Coninck-
rycke.

Ende daerom te concludereen aengaende de
declaratie onser tegēwoordiger meyninge voer
deser tyt, wy verhoepē, dat het sal van alle per-
soonē wyt en breedt wel verstaē werden, gelick
wy wetē dattet verstaē wesen sal vā alle sulcke
die niet gheleydt syn door bitterheyt, dat wy op
de menighe ende gheduerighe claeghelicke re-
questen tot ons ghedaen door de alghemeene
staeten der landen van Holland, Zeeland, Ghel-
derlant, ende andere Prouincien met hen veree-
nighet, (wesende desesperaet van des Conincks
van Spaengnens faueur) om onse bystandt tot
hen ghedaen te werden, alleennelicken om hare
deffentie teghen de Spaegniarden ende anderē
vreemden, Ende daetmede bindende manife-
stelicken, door onse ontallicke ende importu-
natelicke requesten ende aduusen den Coninck
van Spagnien ghegeuen gheen hoepe van
verlossinghe van deser harer ellendicheyden,
Maer veel eer een vermeerderinghe daeruan,
door daeghelixsche inneminghe haerder steden,
ende doodinghe haers volcks. (Hoewel in
rechter waerheyt, wy en kunnen niet toereke-
nen het toenemen van eenighel bande laeste
wretheden, tot de persoone van hem die nu
den titel heeft van general gouerneur, coonen-
de syn natuerlicke dispositie meer ghenegen tot
ghenade ende goedertierenheyt, dan het schynt
dat

dat hy kan regieren de herten der Spaegniar:
 den onder hem, welcke hebbē so langhe opghe-
 brocht gheweest in bloedstortinghe onder de
 boozleden Spansche gouernenren:) Ende
 daer toe doende onsen perickel toecomende,
 door de oueruallinghe ende verderuinge onser
 ghebueren, ende den acces ende plantinghe der
 Spaensche groote machten so nae onse lan-
 den, met de boozgaende argumenten van me-
 nighe verstoorighe aenslaeghen teghen onsen
 Coninckricke: Wy daeromme nae goede ad-
 uis, ende nae langhe deliberatie beslooten, te
 senden sekere compagnien Krypghsknechten
 ter hulpe des natuerlicken volcke van die lan-
 den, alleennelicken te beschermen hen ende
 hare steden van roouinghe ende verderuinghe,
 ende daer door hen te besorgen behoudenisse,
 ter eeren Godes, wyen sy begheren oprechte-
 licken te dienen, als Christelick volck nae syn
 woort, ende te besitten hare oude vypheden
 hoor hen, ende hare naecommelinghen, Ende
 so veruolghens te onderhouden ende continu-
 eeren de wettelicke ende oude tesaemen handel
 tusschen onsen volcken, ende die landen ende de
 onse.

Engelsche
 macht al-
 leennelicken
 ghesonden
 tot bescher-
 minghe.

Ende also wy vertrouwen onse meeninghe
 hierinne, ende onse nabolghende daden sullen
 wesen door Godes hulpe beyde eerlicklick

Drie sonder-
licke din-
ghen rede-
licken be-
ghert vande
Coninghin-
ne van En-
ghelandt.

1 De eynde
des kryghs,
met de resti-
tutie der Ne-
derlanden
tot hare ou-
de vryhey-
den.

2 Seker-
heyt voor
inneeminghe
van heur ey-
ghen Co-
ninckrycke.

3 Een ver-
nieuwinghe
vande ghe-
meene traf-
fieke tuschen
de landen.

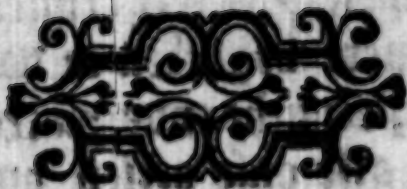
De oorfaken
van het ne-
men van
sommighe
steden in
huerer Maie-
steyts be-
warenisse.

ende na der liefde gheinterpreteert oft verstaen
werden van alle persoonen (weghenomen van
de verdruckers selue, ende haere mede deel-
ders) daeromme dat wy niet en meenen hier-
door, het sy door eergheerichheit oft boosheit
(de twee wortelen van alle ongherechtheit)
te maken eenighe particuliere profit hieraf tot
ons seluen, oft tot onsen volcke, alleennelicken
begheerende op deser tyt te vercryghen door
Godes hulpe voor de landen, een verlossinghe
voor hen van den krygh der Spagniardē ende
vremdelinghē, met een restitutie van hare oude
vryheyden ende gouernement door eenighen
Christelicken vrede, ende daer door, een seker-
heyt tot ons selues, ende onsen Coninckrycke te
bewyden van innemēde nabueren, ende onsen
volcke te besitten in die landen haren wettelic-
ken te samē handelende intercours van vried-
schap, ende coopmēschap, na het oude ghebruick
ende handel des intercours, ghemaecte tusschen
onse voorzaderen, ende de Heeren ende Grauen
van die landen ende het gemeyn volck.

Ende hoewel dat onse voorder intentie is,
oft mach wesen, te neemen in onse bewaere-
nisse sommighe weynighe steden op de Zee
kant, naest teghen ouer onsen Coninckrycke,
welcke andersins mochten wesen in dangier in-
ghenomen te werden vanden vrecinden, vyan-
den

den des landts. Nochtans considereerde daer-
 inne, dat wy gheen meyninghe hebben nu ter
 tyt de selue te nemen ende te houden tot onsen
 eyghen ghebruick, wy hoepē dat alle menschen
 sullen dencken, het selue te wesen na goede re-
 dene ende Princelicke politie, dat wy souden
 hebben de bewaringhe ende ghebruick van
 sommige sulcke plaetsen, om sekere toeganck
 ende wtganck onses volckes ende kryghs-
 kneghen met sekerheyt, ende om de voorsz-
 ninghe der seluen met lystocht, ende andere be-
 hoeuelicke ende noodighe dinghen, dewile het
 sal noodich syn voorsz, te continueeren in die
 landen om de helpinghe daeraf in dese hare
 groote swaricheyden, ellendicheiden, ende wt-
 tersten perickel, ende tot dat de landen moe-
 ghen verlost wesen, van sulcke vremde fortsen,
 als die hen nu verdrucken, ende wederomme
 vercryghen haere oude wettelicke vryheyden,
 ende manieren van gouvernement om in vrede
 te leuen, ghelyck sy hier voorszys ghedaen heb-
 ben, ende gelyck sy nu seer ernstelicken in cla-
 ghelicke maniere begheren te doene, welcke
 syn de rechte, eenighe ende waere eynden oft
 oorsaken van alle onse actien nu voorszgheno-
 men, hoe oft in wat maniere dat boose tonghen
 hare ghekankerde voornemen daer tegen voorsz-
 stellen moeghen, ghelyke huyden daeghs de
 D 3 werelt

werelt is oueruloedich met sulcke blasphe-
 meuse lasteringhen in schryften, ende schende-
 liche boeckens, also dat tot geen en tyden, den
 Dupuel heeft noyt voorsien geweest met nota-
 belicker oueruloedigher gheesten vol van alle
 boosheyt om wt te spouwen syn raserpe tegen
 de professers der Christelicker Religie. Waer
 naeruan laten wy de wrake tot God den onder-
 soeker der herten, verhoepē de dat hy aensiende
 de reynicheyt onser hertē, sal gunnen eenē goe-
 den boortganc tot onser intentien, waer door
 eenen Christelicken vrede sal volgen, tot
 syn Godlicke cere, ende troost van
 die gheue die inder waerheyt
 de vrede lief hebben,
 ende soeken met
 reinicheyt des
 herten.

EEN

ADDITIE OFT TOE-
uoginghe tot de Declaratie,
Aengaende de lasteringhen wt-
ghegheuen van haere Maiesteyt.

A dat wy geeyndiche hadden
onse verclaringe, daer quam
tot onse handē een boecyken
in Italiaens geschreuen en-
de ghepint te Milanen, ge-
intituleert nouo aduiso, toe-
geschreuen totten Eertsbisschop van Milanen,
inhoudende een rapport vande inneminghe van
Antwerpē door de Prince van Parme. Waer
by wy hebben ons seluen gheuonden seer boo-
selyck beswaert met twee notabele crimen,
niet min hatelyckē tot der werelt, dan seer stry-
dende ende contrarie tot ons eygen natuerlyc-
ke genegentheyt. Deene met ondancbaerheyt
teghen den Coninck van Spangnien dwelcke
(ghelyck den Aetheur seght) salueerde onse le-
uen in onse susters tyt, doen wy rechtelycken
door sententie ter doode veroordeelt waren.
Dandere dat daer warē sekere personen ver-
socht

socht om ghecorrumpeert te syne met groote
 beloften, ende dat met onser intelligentie oft
 wetenschap (als den ouerdragher daer toe doet
 in een parenthesis, met dese woorden (alsmen
 seyde) om des Princes van Parmens leuen
 wech te nemen. Ende om te beter proeuvinghe
 ende contentantie vā dese schrickelycke leuge-
 nen, daer is meer toegeboecht in het selue
 boeckken, dattet beliefde den Heere Godt dit te
 ontdecken, ende brenghen twee van die boose
 personen ter Justicien. Nu wetende, hoe de
 menschen syn boosselyck ghenegen, in dese ver-
 uallen onderdom der werelt, beyde te oordee-
 len, boosselycken te spreken ende te schryuen,
 ende valschelycken en onreuerendelycken van
 Princen: ende wy houdende niet so costelycken
 vooz ons, als de conseruatie oft bewarenisse on-
 ser reputatie ende eere te wesen ongeschondē:
 Wy hebbent gheuonden seer noodich niet te
 ghedooghen, twee sulcke schrickelycke bela-
 stinghen te passeren onder silentie, op dat door
 foute van antwoorde, het mochte argueren een
 maniere van schult: Ende wy dachten daerom,
 dat, wat daer mochte by ons voorgebrought
 werden, dat aengaende tot onser iustificatie,
 mochte bequamelyst toegeuoecht werden tot
 dese voorgaende declaratie die nu is te publi-
 ceren, om te openbaren vooz de werelt, de ma-
 niere

niere ende grondt onser procederinge in de saken der Nederlanden. Ende voor antwoorde van dat eerste punct waermede wy werden beswaert aengaende onse ondancbaerheyt tegen den Coninck van Spagnien, ghelyck wy seer ghewillichlycken bekennē dat wy waren seer ghehoudē in hem ten tydē onser suster welckes wy doen bekenden seer dancbaerlycken, ende hebben sint dien tyt gesocht menige middelen in sulcker maniere ons te quytten, ghelyck in onse voorgaende declaratie door onse actien mach blycken: Soo versaken wy gantschelycken gelyck de openbaerste onwaerheyt, dat hy oyt was de oorsake van onse leuen te salueren, als een persoonē door cours van iustitie verwesen ter doot. Want wy ons altyts droegen tot onse voorszeyde suster in alle behoorycke manieren, soo dat onse ghetrouwicheyt was noyt ghebrocht in questie, veel min eenighe sententie van doot gheprononceert tegen ons: sulcke een sake, als in respectt vanden ordinarischen loop van procederen, ghelyck door proces in rechte, door plaetse van examinatie, door den rechter die prononceeren soude sulcke sententie, ende andere nootwendighe circonstantien in sulcke saken ghebruyckt, in sonderheyt tegen een van onse qualiteyt, ghelyck het anders niet wesen en mochte, oft het hadde publickelycken bekend

E I

gheweest,

4

gheweest, soo eenighe sulcke dinghen hadde in
executie ghestelt gheweest.

Dit dan waerachtich synde, wy laten de
werelt oordeelen hoe booselick ende lasterlick
den autheur van desen boeckē met ons handelt,
beswarende ons met sulcke een merckelycke
lueghene ende met een foute, welcke bouen alle
anderen wy aldermeest haten ende verachten.
Ende daeromme door de openbaere onwaer-
heyt deser belastinghe, de menschē niet getrans-
porteert met pasten, konnen lichtelicken mer-
ken wat onwaerheyt is begrepen in de tweede,
door welcke wy werden belast te hebbē bekend
geweest met een voorszomen aenslach teghē
het leuen des voorszreuen Prince: Een sake,
so eenighe sulcke dinck hadde gheweest by ons
voorszomen moeste gheprocedeert hebbē, het
sy wt een misbaegen dat wy hadden van synen
persoon, oft dat dē voortgāck des kryghs in de
Nederlādē, was so beuolē tot hem als dat gheē
andere mochte voortgaen met de selue dan hy.

Ende ten eersten aengaende syn persoon, wy
en konden noyt weten, dat hy heeft tot eenighē
tyden, door daet, oft woorde, eenigh dinck ghe-
daē dat mochte oprechtelickē in ons voortbrin-
gē een misbaeghen teghen hem, veel min eenen
haet teghen syn persoone in so hooge een graet
oft sake als te wesen, het sy daeruan bekend, oft
te con-

te consenteren tot het wechnemen syns leuens:
 Bouen dieu, hy is een waeruan wy hebben al-
 tyts ghehadt een eerlicke gheuoelen, in respect
 van die sonderlicke rare qualiteiten die wy al-
 tyts hebben in hem ghenoteert, diwelcke hebbē
 tot hem ghewonnen so groote reputatie, als
 eenighe man heden soaeghs leuende met hem
 draeght van synen graet ende qualiteit: ende so
 hebben wy altyt wtghegheuen met sprake inde
 werelt, wanneer eenighe oorsake is gheoffert
 gheweest van hem mentie te maken.

Nu, aengaende het voort varen hem beuo-
 len des kryghs der Nederlanden, ghelick alle
 menschen van verstande weten dat het bene-
 men van syn leuen, en brenght gheen ghelyke-
 nisse mede, dat het sal een eynde maken van het
 voozseyde voortuaren, zo eest clærlicken be-
 kent, dat gheen menschen eerlicker ghehandelt
 heeft dan de voozseyde Prince, het sy in behoor-
 liske oederhoudinge vā syn belooft, oft wilstre-
 kēde vriendelickhē ende genade, waer loon en-
 de verdienste het selue heeft verheyschet: Ende
 daerōme gheē grooter ongodlicheit, doozymādē
 konde ghewoicht syn, noch gheen dinck meer
 hinderlick tot ons selfs (so langhe als den Co-
 ninck sal continueren het voortganck der sake
 in die gheweldighe maniere, als hy nu doet) dan
 te wesen een instrument om hem wech te ne-
 men

men van daer door sulcke violente middelen,
hem die ghehandelt heeft in een eerlicker ende
vriendelicker sorte in de beroepinghe hem beuo-
len, dan eenighe andere die hem oyt is vooren
ghegaen, oft qualicken hem kan na volghen.

Nu daeromme, hoe quade apparentie dat-
ter is, dat wy hebbende, noch oorsake te mishae-
ghen synen persoon, noch dat het voortganck
des krynghs soude ophouden door het verlies
van hem) souden wesen het sy autheur, oft
eenigherley wyse consenteerende tot sulcken
schickelicken daet, wy refereerent tot het oor-
deel van sulcke, als die daerinsijende saken, niet
met de ooghen der affectien, Maer meten ende
weghen de dinghen nae eere ende redene. Vo-
uendien, het is te gheloouen, so het waer ghe-
weest hadde, dat wy hadden gheweest eenich-
sins daeruan beswaert (ghelick den autheur
legt) de bekētnisse vande gexecuteerde partien
betreffende sulcke sake, als door hem is geal-
legeert soude voortghebroocht ende gheopen-
baert gheweest hebbē: want de boosheyt en laet
gheendinck onondersocht, welcke voeden mach
het fenyn van allucken humeur.

Den besten loop, dat beyde wy ende alle an-
dere Princen kunnen houden in desen onge-
luckigen tyt die oueruloeyt met ghetalen van
verkeerde Gheesten, is door de ghenade ende
goedicheyt

goedicheyt des Almachtighen Gods, te beleyden onsen loop in sulcker maniere, datse veel eer moghē toonen haere willen door boosheyt, dan met rechte oorſake door verdienſte, qualick te ſpreken, oft Princen te diffameeren, het ſy met ſpreken oft met ſchryuen: verſekerende ons ſelue, dat beſyde de ſtraffe dat ſulcke boose ende ſchendelicke laſteraers ſullen ontfanghen door de handen des Almachtighen voor de beſchuldiginghe der Princen, ende wettelicken Magiſtraten, welcke ſyn Godes dienaers, ſy beyde ſyn, ende altyts ſullen weſen gheacht by alle goede menſchen, onweerdich te leuen op het aenſchyn des eertrycks.

Ghegheuen te Richmount den eerſten van October 1585. ende den 27. Iaere des Rycks onſer ghenadighe Souereine vrouwe de Coninginne Elizabeth om ghepubliceert te werden,

Quergheſet wt het Engelsche original, in Nederlandtſche ſprake.

Ghedruckt tot

Londen by Christoffel

Barker, Drucker der

Coninginnelicker Maiesteits

van Enghelands.

1585.

